
Nektes innsyn – skylder på hverandre

AKTUELT

KARI RONGE

Email: kari.ronge@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Verken tilsynsleger eller andre får sette seg inn i statens nye regelverk, selv om dette var ferdig utarbeidet i juni 2000. De nye retningslinjene er unntatt offentlighet og ansvarlige myndigheter skyver ansvaret over på hverandre.

Allerede på nyåret 2000 meldte Statens helsetilsyn at et samlet rundskriv kalt *Retningslinjer for helsetjenestetilbudet til flyktninger, asylsøkere, evakuerte fra krigsområder og innvandrere* skulle utarbeides, med håp om at disse ville «...lette arbeidet med å finne nødvendig informasjon for ulike nivåer og situasjoner».

Til tross for at Helsetilsynet avsluttet dette arbeidet for mer enn et halvt år siden, er retningslinjene stadig unntatt offentlighet. Begrunnelsen er at Sosial- og helsedepartementet ønsker å ferdigbehandle saken. Et 40-siders dokument som skulle erstatte de sju sidene i rundskrivet fra 1993 går fremdeles i skytteltrafikk mellom tre ulike departementer og berørte saksbehandlere i Utlendingsdirektoratet.

Intern strid

Marit Christie i Statens helsetilsyn beklager at de nye retningslinjene ikke er frigitt ennå. Hun har forståelse for Kjetil Karlsens utålmodighet. Allerede på sensommeren i fjor orienterte hun om at det nye rundskrivet nå var i slutfasen. I sitt svar til tilsynslegen i Narvik skrev hun at dette vil plassere ansvar, avklare finansiering og forenkle arbeidet med å finne frem til nødvendig informasjon.

– Vi har etterlyst mange ganger at Sosial- og helsedepartementet offentliggjør de nye retningslinjene, som fra vår side var ferdig utarbeidet i juni 2000, sier Christie.

– Det at vi ukentlig får henvendelser fra helsepersonell som jobber med asylsøkere, bør vise hvor nødvendig det er at de får klargjørende regler å forholde seg til, sier hun.

Helsetilsynets saksbehandler antyder at forsinkelsen skyldes betalingssatsene for hva helsetjenestetilbudet vil koste: – I vårt utkast fra mai 2000 viste regnestykket at overføringene fra Utlendingsdirektoratet ble for små. Jeg forstår at denne delen av retningslinjene må diskuteres politisk og innad i direktoratet, og derfor er blitt unntatt offentlighet. Men slik jeg ser det, er tiden moden for at både innhold og organisering av helsetjenestene for asylsøkere frigis så raskt som mulig.

– Er fastlegeordningen en del av de nye retningslinjene?

– Nei, den blir ikke nevnt. Vi syntes ikke det var nødvendig, all den stund asylsøkere har de samme rettigheter som innbyggerne for øvrig, svarer Marit Christie.

Avviser kritikken

Kjell Røynesdal, avdelingsdirektør i Sosial- og helsedepartementet, har denne kommentaren: – Det er ikke helseavdelingen her som er proppen i systemet, eller forhindrer at retningslinjene blir allment kjent. Men det tok tid å bestemme hvem i departementet som skal avgjøre saken. Den interne høringen har frist til utgangen av januar. Da vil også et system for finansiering være avklart og retningslinjene kan trolig frigis.

I Utlendingsdirektoratet blir ansvaret skjøvet tilbake til departementene. Fra direktoratets integreringsavdeling får Tidsskriftet beskjed om at eventuell kritikk om manglende avklaring må rettes til Sosial- og helsedepartementet, fordi direktoratet verken har fagansvar eller fungerer som driftsoperatør av asylmottak.

Cathrine Korneliussen i mottaksavdelingen bekrefter imidlertid at henvendelser fra helsepersonell er hyppig forekommende, og hun uttrykker forståelse for behovet for oppdaterte rutiner.

– Jeg regner med at også Finansdepartementet er inne i bildet før et nytt regelverk kan tre i kraft. Utlendingsdirektoratet ble nylig – nok en gang og uvisst av hvilken grunn – bedt om å gi sin vurdering av de nye retningslinjene. Denne skal meldes tilbake til Kommunal- og regionaldepartementet i løpet av januar, sier Korneliussen, som understreker at direktoratet kun har økonomisk ansvar for førstegangs helseundersøkelse av asylsøkere, og ikke det totale helsetjenestetilbudet som Kjetil Karlsen er opptatt av. For øvrig viser hun til virksomheten ved direktoratets seks regionkontorer og gjeldende bestemmelse om at Utlendingsdirektoratet skal bekoste «den obligatoriske tuberkuloseundersøkelsen».

Publisert: 30. januar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.